

מדינת ישראל
משרד החינוך

ראמ"ה
הרשות הארצית
למדידה והערכה בחינוך

המזכירות הפדגוגית

מדבקה

אוריינות שפה

חוברת שאלות

מבחן לכיתה ח

נוסח א

שם התלמיד/ה: _____

הכיתה: _____

58113

5811302

5811304

הנחיות למבחן

- בחוברת הטקסטים (**חוברת נפרדת**) יש שלושה טקסטים. קראו כל טקסט בנפרד, ולאחר מכן ענו על השאלות העוסקות בטקסט הזה. קראו כל טקסט בעיון, והשיבו על כל השאלות ברצינות רבה ובתשומת לב.
- הקפידו על ניסוח בהיר בכל התשובות.
- אם תתבקשו לבחור תשובה נכונה אחת מבין כמה תשובות, סמנו $\times$ ליד התשובה שבחרתם.
- לרשותכם **90 דקות**, אך אם תזדקקו לזמן נוסף אמרו למשגיח ותקבלו עוד 20 דקות.

בהצלחה!

קראו את טקסט 1 – "דרך המשי" – שבעמודים 2–4 בחוברת הטקסטים, וענו על השאלות שלפניכם.

1

לפי הטקסט, מה הייתה חשיבותה של דרך המשי?
סמנו ✓ ליד **שתי** תשובות.

- (1) _____ היא הייתה דרך שבה העבירו ידע בין המזרח ובין המערב.
(2) _____ היא הייתה הדרך היחידה שהתפצלה לנתיבים.
(3) _____ היא הייתה נתיב המסחר הגדול ביותר בעולם.
(4) _____ היא הייתה השראה לסופרים ולחוקרים ברחבי העולם.
(5) _____ היא הייתה מוקד משיכה לסקרנים ולחובבי הרפתקאות.

2

א. בטקסט מוזכרים מרקו פולו, אֶבֶן בְּטוּטָה וְג'אֶנְג צ'יֶ'אן.
מה משותף לשלושתם?
כתבו **שני** דברים.

1. _____
2. _____

ב. במה אֶבֶן בְּטוּטָה וְג'אֶנְג צ'יֶ'אן שונים זה מזה?
סמנו ✓ ליד **שתי** תשובות.

- (1) _____ הם היו בני תרבויות שונות.
(2) _____ הם שלטו על ערים שונות.
(3) _____ הם סחרו בסחורות שונות.
(4) _____ הם יצאו לדרך המשי בשל סיבות שונות.
(5) _____ הם תיארו קטעים שונים של דרך המשי.

5811306

בשורות 7–8 כתוב: "סין שמרה על סוד גידול זחלי המשי ועל סוד ייצור המשי לפחות 2,000 שנים [...]"

מה הרוויחה סין כשמרה על הסודות האלה?

- 1 כסף, יוקרה והערכה
- 2 שלום, שלוה וביטחון
- 3 הגנה על בעלי החיים ועל הצמחים בסין
- 4 מניעת הייצוא של בדים יוקרתיים למערב

מוצרים הועברו בדרך המשי מהמזרח למערב ומהמערב למזרח.
כתבו באיזה כיוון הועבר כל מוצר: **מהמזרח למערב** או **מהמערב למזרח**.

המוצר	באיזה כיוון הועבר
1. משי	מ _____ ל _____
2. זכוכית	מ _____ ל _____
3. נייר	מ _____ ל _____
4. קשתות וחיצים	מ _____ ל _____

5811307

5

א. בשורה 27 כתוב: "לכן השתנו הנתיבים בדרך המשי עם השנים [...]"
מדוע השתנו הנתיבים בדרך המשי?

ב. מה קרה בעקבות שינוי הנתיבים בדרך המשי?

6

בעמוד 3 שבחוברת הטקסטים יש מפה של דרך המשי.
כתבו **שני** פרטי מידע על דרך המשי הכתובים בטקסט **וגם** מוצגים במפה.

1. _____

---

2. _____

5811308

בטקסט הנלווה שכותרתו "אתגרים בדרך המשי" כתוב:
"רק מעטים הלכו לכל אורכה של דרך המשי [...]"

מדוע הלכו רק מעטים לכל אורכה של דרך המשי?

כתבו שתי סיבות **שונות**: סיבה אחת **מהטקסט הראשי** ("דרך המשי") וסיבה אחת **מהטקסט הנלווה לו** ("אתגרים בדרך המשי").

1. סיבה **מהטקסט הראשי**:

---

2. סיבה **מהטקסט הנלווה**:

מדוע פסק השימוש בדרך המשי לאחר שנפלה האימפריה המונגולית?

- 1 כי המונגולים לא אפשרו לערוך מסעות סדירים בדרך.
2 כי נסללו דרכים מהירות יותר בין המזרח ובין המערב.
3 כי הדרך לא הייתה בטוחה עוד למעבר.
4 כי כבר לא היה צורך במשי במערב.

תלמיד קרא את הטקסט וטען שמשי הוא בד עדין ורך, לכן לא מתאים להשתמש בשם "משי" כדי לתאר את הדרך.

מדוע אפשר לטעון שלא מתאים להשתמש בשם "משי" כדי לתאר את הדרך?

5811309

בכתבה על דרך המשי שפורסמה באחד העיתונים, טען הכותב:
"במובן מסוים, דרך המשי הייתה האינטרנט של העולם העתיק."
מדוע, לדעתכם, השווה הכותב בין דרך המשי ובין האינטרנט (המרשתת)?

5811310

קראו את טקסט 2 – "גדול הנוסעים – מרקו פולו" – שבעמודים 5–7
בחוברת הטקסטים, וענו על השאלות שלפניכם.

11

המילים "עיר באיטליה של ימינו", הכתובות בשורה 2 בסוגריים, הן –

- 1 דוגמה.
- 2 הבהרה.
- 3 הכללה.
- 4 תרגום.

12

בשורה 6 כתוב: "[...] אך יש הטוענים שהוא מגדולי ה**בְּדָאִים** [...]]"
מה היא כוונת המילה **בְּדָאִים** בשורה הזאת?

- 1 אוהבי מסעות
- 2 ממצאי סיפורים דמיוניים
- 3 מחפשי הרפתקאות
- 4 כותבי יומנים תיעודיים

13

בשורה 14 כתוב שמרקו פולו נסע בסין לאורכה ולרוחבה.
מה היא כוונת המילים נסע בסין לאורכה ולרוחבה?

5811311

14

מדוע היה הספר של מרקו פולו חשוב כל כך?
 כתבו סיבה **אחת** המוזכרת בטקסט הראשי ("גדול הנוסעים – מרקו פולו") **או** בטקסט הנלווה לו ("הנוסע שחזר כדי לספר").

15

בשורות 32–51 מתוארת שיטת הכספים הסינית.
 מה אפשר ללמוד מהתיאור הזה?

- 1 קליפת העץ הייתה המוצר החשוב ביותר בסין.
 2 הח'אן הגדול ייבא את שיטת הדפוס מאירופה.
 3 מרקו פולו היה אחראי לייצור שטרות הכסף בסין.
 4 הסינים היו מתקדמים יותר מהאירופים בתחומים מסוימים.

16

לפי הפסקה האחרונה בטקסט, מה רצה מרקו פולו להדגיש כשאמר את המשפט הזה:
 "לא סיפרתי אפילו חצי ממה שראו עיניי?"
 מרקו פולו רצה להדגיש ש –

- 1 הוא לא הספיק לראות בחייו את כל מה שרצה.
 2 הוא התחרט שלא סיפר את כל מה שראה.
 3 הוא דיבר אמת וכל דבריו היו נכונים.
 4 הוא העדיף לשמור בסוד חלק מהדברים שראה.

5811312

במאמר שכתבה חוקרת מסוימת כתוב שמרקו פולו לא הזכיר בספרו את החומה הסינית המפורסמת, את התה, הנחשב למשקה הלאומי של סין, ואת מקלות האכילה האופייניים לסין. דברי החוקרת מחזקים טענה הכתובה בטקסט. מה היא הטענה הזאת?

- 1 מרקו פולו הוא מגדולי מגלי העולם.
- 2 מרקו פולו לא הגיע לסין במסעותיו.
- 3 יש כמה גרסאות סותרות של ספרו של מרקו פולו.
- 4 סין לא הייתה מוכרת לאירופים עד זמנו של מרקו פולו.

5811313

קראו את טקסט 3 – "יומנו של אילן רמון" – שבעמודים 8–10 בחוברת הטקסטים, וענו על השאלות שלפניכם.

18

מדוע השקיעו מאמץ רב בשימור שרידי יומנו של אילן רמון?

סמנו ✓ ליד **שתי** תשובות.

- (1) ____ כי היומן עשוי לשמש מדריך לאסטרונומים בתחילת דרכם.
(2) ____ כי רצו להנציח את זכרו של האסטרונום הישראלי הראשון בחלל.
(3) ____ כי רצו לעודד עוד אסטרונומים לכתוב יומני מסע.
(4) ____ כי יש ביומן תיעוד חשוב וייחודי של חוויות שהייה בחלל.
(5) ____ כי אפשר ללמוד מדפי היומן איך לשרוד מהתרסקות חללית ומפגעי טבע.

19

בשורה 22 שבדף היומן הראשון כתוב: "הכול כמו מכונה משומנת."

מה הכוונה במשפט הזה?

- 1 כל הסימולטורים מוכנים לפעולה.
2 כל חלקי החללית משומנים היטב.
3 הכול מתנהל באיטיות וללא הפסקה.
4 הכול מתנהל בתיאום וביעילות.

20

בשורה 24 שבדף היומן הראשון כתוב: "השעות הראשונות בחלל נוקפות [...]"

מה פירוש המילה **נוקפות** במשפט הזה?

- 1 חולפות
2 מעייפות
3 מהנות
4 נשכחות

5811314

21

מטרת שיגור מעבורת החלל "קולומביה" הייתה לערוך מחקרים בחלל.
צטטו משפט מהיומן התומך בעובדה הזאת.

22

היוצאים למסע חוויים לא פעם קשיים בדרך.
אילו קשיים חווה אילן רמון בזמן ששהה בחלל?
כתבו **שני** קשיים **שונים** לכי הטקסט.

1. _____

2. _____

23

מגלי עולם, כמו אילן רמון ומרקו פולו, בוחרים לעיתים לסכן את חייהם במסעם.
מדוע, לדעתכם, הם בוחרים לצאת למסע למרות הסכנה?

5811315

הכתיבה של יומן אישי שונה מהכתיבה של טקסט מידע.

מה מאפיין את הכתיבה ביומנו של אילן רמון?

כתבו **שני** מאפיינים שונים של כתיבתו וצטטו מהיומן דוגמה לכל אחד מהמאפיינים שכתבתם.

המאפיינים יכולים להיות קשורים לסגנון הכתיבה ולתוכן היומן.

מאפיין: כתיבה בשפה דבורה, בשפה יום־יומית

ציטוט: "קצת קפה חוטפים 'לדרך'"

דוגמה:

1. **מאפיין:**

ציטוט:

---

2. **מאפיין:**

ציטוט:

5811316

הציטוט בשאלה 10 הוא על פי יונתן גלובמן, "דרך המשי – בין מזרח למערב", מסע אחר.

חברת שאלות 5811 באוריינות שפה לכיתה ח (8) נוסח א | 12/08/21, 07:07 | 5811-EVR-021C-8A-SOF-net © כל הזכויות שמורות לראמ"ה – הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, משרד החינוך

5811318

5811319

חוברת שאלות 5811 באוריינות שפה

כיתה ח | נוסח א

כל הזכויות שמורות למדינת ישראל, משרד החינוך, ראמ"ה. השימוש במסמך זה, לרבות הפריטים שבו, מוגבל למטרות לימוד אישיות בלבד או להוראה ולבחינה על ידי מוסד חינוך בלבד, לפי הרשאה מפורשת למוסד חינוך באתר ראמ"ה. זכויות השימוש אינן ניתנות להעברה. חל איסור מפורש לכל שימוש מסחרי וכן לכל מטרה אחרת שאינה מסחרית. אין להעתיק, להפיץ, לעבד, להציג, לשכפל, לפרסם, להנפיק רישיון, ליצור עבודות נגזרות בין על ידי המשתמש ובין באמצעות אחר לכל מטרה או למכור פריט מפרטי המידע, התוכן, המוצרים או השירותים שמקורם במסמך זה. תוכן המבחנים, לרבות טקסט, תוכנה, תמונות, גרפיקה וכל חומר אחר המוכלל במסמך זה, מוגן על ידי זכויות יוצרים, סימני מסחר, פטנטים או זכויות יוצרים וקניין רוחני אחרות, ועל פי כל דין; כל זכות שאינה ניתנת במסמך זה במפורש, דינה כזכות שמורה.

5811320